2. ՏԱՐԻ ԽՒԻ 1689 — ՇԱՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ՕԳՈՍՏՈՍ 1904 — 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1904 Ն.Տ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

20, ՊԱՊ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՒԻ, 20

Կ. ՊՈԼԻՍ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه سورهاتاق غزتهسی صاحب امتیازی دد. جیوللك

باب عالی جادهسی ۲۰ نومرو

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN

SOURHANTAG

20. Avenue de la S. Porte

CONSTANTINOPLE

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՌԱՒԱՐՕՑՆԵՐԸ ԱՐԵՒԱՑՍԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՏԱՐԵԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐ 12 ամիսը կանխիկ ղր. 75 — 6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՍՏԱՅԻ ԾԱԽՍԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ 12 ամիսը կանխիկ ղր. 100 — 6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ՓՈՍՏԱՅԻ ԾԱԽՍԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ 12 ամիսը կանխիկ Ֆր. 22 — 6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Կ'ԸՆԴՈՒՆՈՒԻ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 10 ԻՆ, 20ԻՆ ԵՒ 30ԻՆ

ՀԱՆՈՒՐԴԻՒՄԻ ԳԱՑՄԱՆ ՆԵՐ — Մէկ անգամէ համար տող 5 ղր. — Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՕՐԱՑՈՑՑ

ԱՏՍ ՕՐՈՒՆ

1904

ՀԻՆ ՏՈՒԲԱՐ — ՕԳՈՍՏՈՍ 25 ՇԱՐԵՔՇԱԲԹԻ

Պահք՝

ՆՈՐ ՏՈՒԲԱՐ — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 6

ՏԱՃԿԱԿԱՆ.—1322 ԶԷՄԱԶԻ'ԻԼ ԱԽԸՐ 27

ԿԷՒ ՕՐ. — Ծրք. 5.38 Եր. 5.33

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1860 օգոստ. 25ին ազգային Կրօնական եւ Քաղաքական ժողովները կ'ընտրուին Պատրիարքարանի մէջ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՌՈՒՍ ՕԱԳՐՈՂԻ ՄԸ ԵՒ ԱՆԳԼ. ԴԻՒԱՆԱԳԷՏԻ ՄԸ ՀԱՅԵԱՑՔԵՐԸ

Ծայր. Արեւելքի դէպքերը. — Ձարեմի զորձուեբութիւնը. — Ջինաստանի մէջ, Պիւամի մէջ. Ղվկիաճնոյ մէջ Հնդկաստանի եւ Ափղանստանի մէջ. — Պիրմայի յարաբերութիւնները Ձարեմի եւ Չարսկաստանի միջեւ. — Գեղեցիկ Վաճ՚ոգր. — Անգլեւռուս համաձայնութիւնը մը կարեւորութիւնը։

Ներկայ պատերազմին սկզբնաւորութենէն ի վեր Անգլեռուս յարաբերութիւնները հարց՚ իրր Ծայր. Արեւելքի խնդրոյն էական մասը՝ մասնաւոր ուշադրութեանը առարկայ եղած է եւրոպական դաշինքներուն, որոնք չատ հազիւ թէեմբ կը հետեւին երկու մեծ պետութիւններու յարաբերութիւնը լուսաբանող գէպքերուն, գործերուն եւ խօսքերուն։

Այս տեսակէտով մասնաւոր ուշադրութեան արժանի է Լոնտոնի մէջ կատմած այն յանձնաժողովը որ կը զբաղի ուսս ինապրելով կեդր. և Մ. Ասիոյ խնդիրները։ Այդ յանձնաժողովին վերլծին նիստերէն մէկուն մէջ նախագահ Սըր Ալֆրէտ Լայալ կսյտնած էր թէ Ծայր. Արեւելքի մէջ անդիւռուս մրցակցութիւնը քուն հանգամանք մը ստած է և թէ նոյն իսկ Եւրոպայի չափուն համար պէտք էր վերջ տալ այս մրցակցութեան. և երկու երկիրներու միջեւ եղած յարաբերութիւնը ոչ միայն պիտի վերականգնուէր, այլ նաեւ պիտի ամրանար։

Արդ, Պ. Վէսէլիցքի կ'ըսէ թէ ներկայ պատերազմը պարզ մէկ օդակն է Մ. Ասիոյ մէջ դէպքերու չարքի մը՝ որուն թէեւ ալքատու բայց ոչ անակնկալ եւ ոչ իսկ ամէնէն կարեւոր մէկ մասն է։ Ծայր. Ասիոյ թագաւորն է որ խնդրոյ առարկայ դարձած է այն օրէն ի վեր, որ եւրոպական ազդեցութիւնները մուտ գործած են հոն, մանաւանդ այն օրէն ի վեր որ Ձարն գիտակցութիւնը ունեցած է Ծայր. Ասիոյ մէջ իր կատարելիք գերին։

Պ. Վէսէլիցքի ապելի որոշելով իր խօսքը, կ'ըսէ.—

«Ձարեռնչներու Ծայր. եւ Կեդր. ասիական ուղիղ ազդեցութեան հետ ունեցած յարաբերութեան վրայ խօսելու առթիւ մերթեսս ամբաստանուած թէ Դեղին Վտանգի խրատիլը մէջտեղ պիտի նետեմ։ երկար ժամանակէ ի վեր Ձարեռնի պետական ժարդիկը կը ծաղրեն Դեղին Վտանգի մը գոյութիւնը.կ'ուզեմ հաւատալ թէ անոնք կ'ուրանային Դեղին Ցեղին չարժուձը։ Լաւ կազմակերպուած եւ իր ուժին գիտակցութիւնը ունեցող ազգի մը համար չկայ աւելի սարսափելի վտանգ քան աչքը գոցելը իր ներքին թէ արտաքին կացութեան ազդեցութեան վրայ։»

Այս յայտարարութենէն ետքը, Պ. Վէսէլիցքի կ'ըսէ թէ նոյն ինքն Անգլ. ազդիւբ հաւաքուած տեղեկութիւններով կը հաստատուի թէ Ձարեռնչները յարմարեցուցած եւ հարթեցուցած էին Ասիական աչխարհին ամէն կողմը. Չինաստանի մէջ Բանձոն կ'երթան, ասոնց լեզուն կը սորվին, անոնց նման մարդի պէս մը կը թեղուն իրենց գլուխն վրայ, եւ յետոյ գէպի հիւսիս երթալով հարաւային Չինաստանի կը ձեւանան, եւ զանազան միջոցներով կը յաջողին գործեր դեր մը տանձնել քաղաքական գործերու մէջ, լոկ իրենց չուները առալ քչելու համար։ Անոնք թագուն ազդակները կ'ըլլան Ձարեռնական գաղափարներու Չինաստանի մէջ ծաւալման, որով Չինաստանի ընդարձակ երկիրը Ձարերի բարեացական ազդեցութեան կ'ենթարկուի։

Բայց Ձարեռնիներու գործունէութիւնը միայն Չինաստանի մէջ չի սահմանափակուիր, կը տեսնուի Պ. Վէսէլիցքի. Ձարեռնական գրամին եւ մեքենայութեան հետեւերը երեւցած են Փիլիպեան կղզիներուն, նաեւ Մալէկոյ դէպքերուն մէջ։ Սիամի մէջ Ձարեռնի երկու սպաներ կը մարզուն սիամական բանակը.եւ Ձարեռնական լիսէի մը մէկ մասնաճիւղը բացուած է Պանկոքի մէջ։ Վերջապէս երկու արքունիքներուն մէջ տիրող բարեկամութիւնը չեչտուեցաւ 1903ին Սիամի Թագաւորին Թօքիօ այցելութեամբը»։

Պ. Վէսէլիցքի՝ Անգլիացիները ուղղակի չհաղորդող խղդիրները ձեռք առնելով կը յարէ.—

«Անգլ. Հնդկաստանի մէջ Ձարեռնական ազդեցութիւնը պատմական մեծ կարեւորութիւն մը ունի։ 1902ին կարգ մը Ձարեռնչներ Աֆղանստանէն Հնդկաստան անցան։ Ի՛սոր առերեսոյթ նպատակն էր այցելել Պամիռի Գուստայական գաղաբարին աւերակները։ Իրողութիւնն այն է սակայն որ այդ Ձարեռնչները մէկ քանի տարի մնացած էին Քապուլի մէջ եւ իրենց պետը մեծ յարգ կը վայելէր Էմիրին մօտ։ Անոնք Թանի էր, Միքատային ազգական իշխանական գերդաստանի մը կը պատկանէր, եւ Թոքիօի Գուստայական գլխաւոր մեհեանին քրմապետն էր։ Կ'ենթադրուի թէ այս ուխտաւորներուն միակ նպատակը չէր Պամիռի աւերակները դիտելը։ որովհետեւ իրենց Քապուլ հատնելէն քիչ վերջը Աֆղանստանցիներ կը սկսէին ճամբորդել Ձարեռն եւ յարաբերութիւններ կը մշակուէին երկու ժողովուրդներուն միջեւ։»

Պ. Վէսէլիցքի քիչ մը վերը կը յարէ.—

«Տակաւին երէկ տեղեկացայ թէ Էմիրը կը հրամայէր իր զինանին ուսումնասիրել Ձարեռնի օրէնքները եւ կազմակերպութիւնը։ Կ'ուզէր որ Աֆղան ցեղապետներ Տայմիոներուն նման օժանդակին Աֆղան պետութեան պէտքերուն, ճիշդ ինչպէս որ ճարեռնական նահանգիները կ'ընեն Ձարեռնի պետութեան։ Ուրիշ Ձարեռնցիներ Պարսկաստան գացին եւ թանկագին քարեկամութիւններ մշակեցին։ կ'ըսուի թէ ճարեռնական պատուիրակութիւն մը այս միջոցին Թէհրան կը գտնուի եւ պարսկական պատուիրակութիւն մը Թոքիօ»։

Պ. Վէսէլիցքի հաստատելէ ետքը թէ Ձարեռնցիները Ովկիանիոյ մէջ ալ մեծ դերձուեցութիւն կը ցուցնեն եւ յայտնուն թուով գաղթականներ կը ղրկին Աւստրալիա, կ'եզրակացնէ թէ եւրոպական քաղաքակրթութեան փայլուն յոյսը նահինջին մէկն է կեդր. եւ Ծայր. Ասիացիները մղել իրենց ազատարձակական եւ պատմական միութիւնը ձեռք բերելու։ Բայց անկայ ինչ՞ս միեւնոյն դասը չի տար եւրոպացիներուն։ «Ներոպացիներուն՝ Ասիացիներուն դէմ, Սպիտակ ցեղին՝ Դեղին ցեղին դէմ միութիւն մը կազմելու գաղափարին քաղաղը չպիտի ըլլամ. բայց սպիտակամարթ ազգերն ալ ունին իրենց պայմանները չունեն եւ իրաւունքները, եւ պէտք է համաձայնին մէջերնին, այս իրաւունքներու եւ չունելու փոխադարձ պաշտպանութեան համար։ Այս միութեան առաջին քայլը պէտք է ըլլայ համաձայնութիւն մը Միծն Բրիտանիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ, ինչպէս թելադրած է Սըր Ալֆրէտ Լայալ։ Այս նպատակին հասնելու գլխաւոր դժուարութիւնը չեն ներ անհամաձայնութիւնը չէ այնչափ —որովհետեւ այդ չուները բաղմաթիւ չեն եւ կրնան կարգադրուիլ—այլ ասանդական փոխադարձ անվստահութիւն մը։ Բայց կարեւոր պատճառներ կան յուսալու որ այս արգելքը պիտի վերցուի։ Ասոնց ամենագլխաւորը սա է որ Ցապոնա Ռուսիոյ հետ ունեցած զինակցութենէն եւ Անգլիոյ հետ կնքած սերտիր համաձայնութենէն չոգհիւ այնպիսի դիրք մը ունի որ պիտի կրնայ եւ պիտի ուզէ աչխատիլ համաձայնութիւն մը գոյացնել Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ, Ծ. Ասիոյ մէջ եւրոպական չուներու պաշտպանութեան համար։»

Ասատասիկ տմիսի կերպով ասուս խմբագրին կարծիքները։ եւ սակայն նոյնքան չհաղորդական են այն գիտողութիւնները, զորս Սըր Տօնալտ կը գրէ իրրեւ յառաջաբան Պ. Վէսէլիցքի բանասխօսութեան։

«Անուրանալի է որ, կ'ըսէ, քաղաքական յառաջիկայ խնդիրներու մէջ Ձարեռն կարեւոր ազդակ մը պիտի նկատուի։ Սերտ պիտի ընդունինք այս երիտասարդ եւ կորովի պետութիւնը՝ քաղաքակրթութեան գաղտնի կրկնակին մէջ, թէ պիտի մերժենք զինքը իրեն վտանգաւոր թշնամի մը Ծ. Արեւելքի մէջ, «Դեղին Վտանգը», իր նախնական ձեւին մէջ իրրեւ պարզ խրտուիլակ մը մէկդի թողով հանդերձ, պէտք է քննենք դայն իր տարբեր ձեւերուն մէջ։ կրնանք ցնորք մը նկատել Դեղին Ցեղին եւրոպա արշաւելը, բայց անկարելի է որ Դեղին Ցեղին պատկանող ազգ մը չունենայ փիանական յառաջդիմութեանց կարողութիւն, կարենայ ընդդիմանալ եւրոպական ազգերու Ծայր. Արեւելքի մէջ ծաւալման։ Այս պարագային ինչ պիտի ըլլայ այդ ազգերուն յանկիւնք վիրքը Պիտի մնանա՞ն, զէնքի ուժով ի գլուխ հանելու համար ինչ որ իրենց քաղաքակրթիչ պաշտօնը կը նկատեն, թէ իրենց ձգտումները պիտի առնմանափակեն, գործունէութեան աղատ ասպարէզ մը կրնան տալ անոնց։ Առաջին ընթացքին հետեւեցան Ռուսիա, Փրանսա եւ Գերմանիա, երբ ասոնք Ձարերը հարկադրեցին ետ տալ Չինեաձարեռնական պատերազմին ատեն Մանչուրիոյ մէջ իրեն չունած յաղթութիւնները։ Եւ այս խնդիրը մշտնջ պիտի ելլէ նորէն, երբ վերջնայ ներկայ Ռուսեւ-Ձարեռնական պատերազմը։»

Սըր Տօնալտ իր ըսած հարցումին որոշ պատասխան մը տալէ կը զգուշանայ, ինչպէս կը վայլէ խոհեմ ու չրջահայեաց դիւանագէտի մը։ Բայց անմիջապէս վերջը կը յարէ հետեւեալ բաւական յստակ խօսքերը.

«Ինգլիոյ մէջ այնքան նչանակելի դիրք ունեցող մէկը, եւ զոր իր գերազանց չահեկանութեանը եւ այժմէականութեանը պատճառով կը ներկայացնենք ընթերցողներուն։

Արդ, Պ. Վէսէլիցքի կ'ըսէ թէ ներկայ պատերազմի պարզ մէկ օդակն է Մ. Ասիոյ մէջ դէպքերու չարքի մը՝ որուն թէեւ ալքատու բայց ոչ անակնկալ եւ ոչ իսկ ամէնէն կարեւոր մէկ մասն է։ Ծայր. Ասիոյ թագաւորն է որ խնդրոյ առարկայ դարձած է այն օրէն ի վեր, որ եւրոպական ազդեցութիւնները մուտ գործած են հոն, մանաւանդ այն օրէն ի վեր որ Ձարն գիտակցութիւնը ունեցած է Ծայր. Ասիոյ մէջ իր կատարելիք գերին։

Պ. Վէսէլիցքի ապելի որոշելով իր խօսքը, կ'ըսէ.—

«Ձարեռնչներու Ծայր. եւ Կեդր. ասիական ուղիղ ազդեցութեան հետ ունեցած յարաբերութեան վրայ խօսելու առթիւ մերթեսս ամբաստանուած թէ Դեղին Վտանգի խրատիլը մէջտեղ պիտի նետեմ։ երկար ժամանակէ ի վեր Ձարեռնի պետական ժարդիկը կը ծաղրեն Դեղին Վտանգի մը գոյութիւնը.կ'ուզեմ հաւատալ թէ անոնք կ'ուրանային Դեղին Ցեղին չարժուձը։ Լաւ կազմակերպուած եւ իր ուժին գիտակցութիւնը ունեցող ազգի մը համար չկայ աւելի սարսափելի վտանգ քան աչքը գոցելը իր ներքին թէ արտաքին կացութեան ազդեցութեան վրայ։»

Այս յայտարարութենէն ետքը, Պ. Վէսէլիցքի կ'ըսէ թէ նոյն ինքն Անգլ. ազդիւբ հաւաքուած տեղեկութիւններով կը հաստատուի թէ Ձարեռնչները յարմարեցուցած եւ հարթեցուցած էին Ասիական աչխարհին ամէն կողմը. Չինաստանի մէջ Բանձոն կ'երթան, ասոնց լեզուն կը սորվին, անոնց նման մարդի պէս մը կը թեղուն իրենց գլուխն վրայ, եւ յետոյ գէպի հիւսիս երթալով հարաւային Չինաստանի կը ձեւանան, եւ զանազան միջոցներով կը յաջողին գործեր դեր մը տանձնել քաղաքական գործերու մէջ, լոկ իրենց չուները առալ քչելու համար։ Անոնք թագուն ազդակները կ'ըլլան Ձարեռնական գաղափարներու Չինաստանի մէջ ծաւալման, որով Չինաստանի ընդարձակ երկիրը Ձարերի բարեացական ազդեցութեան կ'ենթարկուի։

Բայց Ձարեռնիներու գործունէութիւնը միայն Չինաստանի մէջ չի սահմանափակուիր, կը տեսնուի Պ. Վէսէլիցքի. Ձարեռնական գրամին եւ մեքենայութեան հետեւերը երեւցած են Փիլիպեան կղզիներուն, նաեւ Մալէկոյ դէպքերուն մէջ։ Սիամի մէջ Ձարեռնի երկու սպաներ կը մարզուն սիամական բանակը.եւ Ձարեռնական լիսէի մը մէկ մասնաճիւղը բացուած է Պանկոքի մէջ։ Վերջապէս երկու արքունիքներուն մէջ տիրող բարեկամութիւնը չեչտուեցաւ 1903ին Սիամի Թագաւորին Թօքիօ այցելութեամբը»։

Պ. Վէսէլիցքի՝ Անգլիացիները ուղղակի չհաղորդող խղդիրները ձեռք առնելով կը յարէ.—

«Անգլ. Հնդկաստանի մէջ Ձարեռնական ազդեցութիւնը պատմական մեծ կարեւորութիւն մը ունի։ 1902ին կարգ մը Ձարեռնչներ Աֆղանստանէն Հնդկաստան անցան։ Ի՛սոր առերեսոյթ նպատակն էր այցելել Պամիռի Գուստայական գաղաբարին աւերակները։ Իրողութիւնն այն է սակայն որ այդ Ձարեռնչները մէկ քանի տարի մնացած էին Քապուլի մէջ եւ իրենց պետը մեծ յարգ կը վայելէր Էմիրին մօտ։ Անոնք Թանի էր, Միքատային ազգական իշխանական գերդաստանի մը կը պատկանէր, եւ Թոքիօի Գուստայական գլխաւոր մեհեանին քրմապետն էր։ Կ'ենթադրուի թէ այս ուխտաւորներուն միակ նպատակը չէր Պամիռի աւերակները դիտելը։ որովհետեւ իրենց Քապուլ հատնելէն քիչ վերջը Աֆղանստանցիներ կը սկսէին ճամբորդել Ձարեռն եւ յարաբերութիւններ կը մշակուէին երկու ժողովուրդներուն միջեւ։»

Պ. Վէսէլիցքի քիչ մը վերը կը յարէ.—

«Տակաւին երէկ տեղեկացայ Էմիրը կը հրամայէր իր զինանին ուսումնասիրել Ձարեռնի օրէնքները եւ կազմակերպութիւնը։ Կ'ուզէր որ Աֆղան ցեղապետներ Տայմիոներուն նման օժանդակին Աֆղան պետութեան պէտքերուն, ճիշդ ինչպէս որ ճարեռնական նահանգիներ կ'ընեն Ձարեռնի պետութեան։ Ուրիշ Ձարեռնցիներ Պարսկաստան գացին եւ թանկագին քարեկամութիւններ մշակեցին։ կ'ըսուի թէ ճարեռնական պատուիրակութիւն մը այս միջոցին Թէհրան կը գտնուի եւ պարսկական պատուիրակութիւն մը Թոքիօ»։

Պ. Վէսէլիցքի հաստատելէ ետքը թէ Ձարեռնցիները Ովկիանիոյ մէջ ալ մեծ դերձուեցութիւն կը ցուցնեն եւ յայտնուն թուով գաղթականներ կը ղրկին Աւստրալիա, կ'եզրակացնէ թէ եւրոպական քաղաքակրթութեան փայլուն յոյսը նահինջին մէկն է կեդր. եւ Ծայր. Ասիացիները մղել իրենց ազատարձակական եւ պատմական միութիւնը ձեռք բերելու։ Բայց անկայ ինչ՞ս միեւնոյն դասը չի տար եւրոպացիներուն։ «Ներոպացիներուն՝ Ասիացիներուն դէմ, Սպիտակ ցեղին՝ Դեղին ցեղին դէմ միութիւն մը կազմելու գաղափարին քաղաղը չպիտի ըլլամ. բայց սպիտակամարթ ազգերն ալ ունին իրենց պայմանները չունեն եւ իրաւունքները, եւ պէտք է համաձայնին մէջերնին, այս իրաւունքներու եւ չունելու փոխադարձ պաշտպանութեան համար։ Այս միութեան առաջին քայլը պէտք է ըլլայ համաձայնութիւն մը Միծն Բրիտանիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ, ինչպէս թելադրած է Սըր Ալֆրէտ Լայալ։ Այս նպատակին հասնելու գլխաւոր դժուարութիւնը չեն ներ անհամաձայնութիւնը չէ այնչափ —որովհետեւ այդ չուները բաղմաթիւ չեն եւ կրնան կարգադրուիլ—այլ ասանդական փոխադարձ անվստահութիւն մը։ Բայց կարեւոր պատճառներ կան յուսալու որ այս արգելքը պիտի վերցուի։ Ասոնց ամենագլխաւորը սա է որ Ցապոնա Ռուսիոյ հետ ունեցած զինակցութենէն եւ Անգլիոյ հետ կնքած սերտիր համաձայնութենէն չոգհիւ այնպիսի դիրք մը ունի որ պիտի կրնայ եւ պիտի ուզէ աչխատիլ համաձայնութիւն մը գոյացնել Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ, Ծ. Ասիոյ մէջ եւրոպական չուներու պաշտպանութեան համար։»

Ասատասիկ տմիսի կերպով ասուս խմբագրին կարծիքները։ եւ սակայն նոյնքան չհաղորդական են այն գիտողութիւնները, զորս Սըր Տօնալտ կը գրէ իրրեւ յառաջաբան Պ. Վէսէլիցքի բանասխօսութեան։

«Անուրանալի է որ, կ'ըսէ, քաղաքական յառաջիկայ խնդիրներու մէջ Ձարեռն կարեւոր ազդակ մը պիտի նկատուի։ Սերտ պիտի ընդունինք այս երիտասարդ եւ կորովի պետութիւնը՝ քաղաքակրթութեան գաղտնի կրկնակին մէջ, թէ պիտի մերժենք զինքը իրեն վտանգաւոր թշնամի մը Ծ. Արեւելքի մէջ, «Դեղին Վտանգը», իր նախնական ձեւին մէջ իրրեւ պարզ խրտուիլակ մը մէկդի թողով հանդերձ, պէտք է քննենք դայն իր տարբեր ձեւերուն մէջ։ կրնանք ցնորք մը նկատել Դեղին Ցեղին եւրոպա արշաւելը, բայց անկարելի է որ Դեղին Ցեղին պատկանող ազգ մը չունենայ փիանական յառաջդիմութեանց կարողութիւն, կարենայ ընդդիմանալ եւրոպական ազգերու Ծայր. Արեւելքի մէջ ծաւալման։ Այս պարագային ինչ պիտի ըլլայ այդ ազգերուն յանկիւնք վիրքը Պիտի մնանա՞ն, զէնքի ուժով ի գլուխ հանելու համար ինչ որ իրենց քաղաքակրթիչ պաշտօնը կը նկատեն, թէ իրենց ձգտումները պիտի առնմանափակեն, գործունէութեան աղատ ասպարէզ մը կրնան տալ անոնց։ Առաջին ընթացքին հետեւեցան Ռուսիա, Փրանսա եւ Գերմանիա, երբ ասոնք Ձարերը հարկադրեցին ետ տալ Չինեաձարեռնական պատերազմին ատեն Մանչուրիոյ մէջ իրեն չունած յաղթութիւնները։ Եւ այս խնդիրը մշտնջ պիտի ելլէ նորէն, երբ վերջնայ ներկայ Ռուսեւ-Ձարեռնական պատերազմը։»

Սըր Տօնալտ իր ըսած հարցումին որոշ պատասխան մը տալէ կը զգուշանայ, ինչպէս կը վայլէ խոհեմ ու չրջահայեաց դիւանագէտի մը։ Բայց անմիջապէս վերջը կը յարէ հետեւեալ բաւական յստակ խօսքերը.

«Ռուսիան երէկ տեղեկացայ թէ Էմիրը կը հրամայէր իր զինանին ուսումնասիրել Ձարեռնի օրէնքները եւ կազմակերպութիւնը։ Կ'ուզէր որ Աֆղան ցեղապետներ Տայմիոներուն նման օժանդակին Աֆղան պետութեան պէտքերուն, ճիշդ ինչպէս որ ճարեռնական նահանգիներ կ'ընեն Ձարեռնի պետութեան։ Ուրիշ Ձարեռնցիներ Պարսկաստան գացին եւ թանկագին քարեկամութիւններ մշակեցին։ կ'ըսուի թէ ճարեռնական պատուիրակութիւն մը այս միջոցին Թէհրան կը գտնուի եւ պարսկական պատուիրակութիւն մը Թոքիօ»։

Պ. Վէսէլիցքի հաստատելէ ետքը թէ Ձարեռնցիները Ովկիանիոյ մէջ ալ մեծ դերձուեցութիւն կը ցուցնեն եւ յայտնուն թուով գաղթականներ կը ղրկին Աւստրալիա, կ'եզրակացնէ թէ եւրոպական քաղաքակրթութեան փայլուն յոյսը նահինջին մէկն է կեդր. եւ Ծայր. Ասիացիները մղել իրենց ազատարձակական եւ պատմական միութիւնը ձեռք բերելու։ Բայց անկայ ինչ՞ս միեւնոյն դասը չի տար եւրոպացիներուն։ «Ներոպացիներուն՝ Ասիացիներուն դէմ, Սպիտակ ցեղին՝ Դեղին ցեղին դէմ միութիւն մը կազմելու գաղափարին քաղաղը չպիտի ըլլամ. բայց սպիտակամարթ ազգերն ալ ունին իրենց պայմանները չունեն եւ իրաւունքները, եւ պէտք է համաձայնին մէջերնին, այս իրաւունքներու եւ չունելու փոխադարձ պաշտպանութեան համար։ Այս միութեան առաջին քայլը պէտք է ըլլայ համաձայնութիւն մը Միծն Բրիտանիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ, ինչպէս թելադրած է Սըր Ալֆրէտ Լայալ։ Այս նպատակին հասնելու գլխաւոր դժուարութիւնը չեն ներ անհամաձայնութիւնը չէ այնչափ —որովհետեւ այդ չուները բաղմաթիւ չեն եւ կրնան կարգադրուիլ—այլ ասանդական փոխադարձ անվստահութիւն մը։ Բայց կարեւոր պատճառներ կան յուսալու որ այս արգելքը պիտի վերցուի։ Ասոնց ամենագլխաւորը սա է որ Ցապոնա Ռուսիոյ հետ ունեցած զինակցութենէն եւ Անգլիոյ հետ կնքած սերտիր համաձայնութենէն չոգհիւ այնպիսի դիրք մը ունի որ պիտի կրնայ եւ պիտի ուզէ աչխատիլ համաձայնութիւն մը գոյացնել Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ, Ծ. Ասիոյ մէջ եւրոպական չուներու պաշտպանութեան համար։»

Ասատասիկ տմիսի կերպով ասուս խմբագրին կարծիքները։ եւ սակայն նոյնքան չհաղորդական են այն գիտողութիւնները, զորս Սըր Տօնալտ կը գրէ իրրեւ յառաջաբան Պ. Վէսէլիցքի բանասխօսութեան։

«Անուրանալի է որ, կ'ըսէ, քաղաքական յառաջիկայ խնդիրներու մէջ Ձարեռն կարեւոր ազդակ մը պիտի նկատուի։ Սերտ պիտի ընդունինք այս երիտասարդ եւ կորովի պետութիւնը՝ քաղաքակրթութեան գաղտնի կրկնակին մէջ, թէ պիտի մերժենք զինքը իրեն վտանգաւոր թշնամի մը Ծ. Արեւելքի մէջ, «Դեղին Վտանգը», իր նախնական ձեւին մէջ իրրեւ պարզ խրտուիլակ մը մէկդի թողով հանդերձ, պէտք է քննենք դայն իր տարբեր ձեւերուն մէջ։ կրնանք ցնորք մը նկատել Դեղին Ցեղին եւրոպա արշաւելը, բայց անկարելի է որ Դեղին Ցեղին պատկանող ազգ մը չունենայ փիանական յառաջդիմութեանց կարողութիւն, կարենայ ընդդիմանալ եւրոպական ազգերու Ծայր. Արեւելքի մէջ ծաւալման։ Այս պարագային ինչ պիտի ըլլայ այդ ազգերուն յանկիւնք վիրքը Պիտի մնանա՞ն, զէնքի ուժով ի գլուխ հանելու համար ինչ որ իրենց քաղաքակրթիչ պաշտօնը կը նկատեն, թէ իրենց ձգտումները պիտի առնմանափակեն, գործունէութեան աղատ ասպարէզ մը կրնան տալ անոնց։ Առաջին ընթացքին հետեւեցան Ռուսիա, Փրանսա եւ Գերմանիա, երբ ասոնք Ձարերը հարկադրեցին ետ տալ Չինեաձարեռնական պատերազմին ատեն Մանչուրիոյ մէջ իրեն չունած յաղթութիւնները։ Եւ այս խնդիրը մշտնջ պիտի ելլէ նորէն, երբ վերջնայ ներկայ Ռուսեւ-Ձարեռնական պատերազմը։»

Սըր Տօնալտ իր ըսած հարցումին որոշ պատասխան մը տալէ կը զգուշանայ, ինչպէս կը վայլէ խոհեմ ու չրջահայեաց դիւանագէտի մը։ Բայց անմիջապէս վերջը կը յարէ հետեւեալ բաւական յստակ խօսքերը.

օրէ օր գէղծ կեանք մը կը վարէ. այսօր եկեղեցական իրաւունք մը կը բանարարէ, վաղը իրաւասութիւն մը կը չափազանցէ, օր մը եկեղեցական մի րին իշխանութիւնը կ'անարգէ, օր մըն ալ սատը կ'անտեսէ. կը փքանայ, կ'ուռի իր յանդգնութեանը մէջ. ուհինները ընդ ականջ գիտելու կը մնայ, ու տեսնելով որ հեշտ է, աւելի կը համարձակի. կը լսուի թէ վարդապետը անպարկեշտ, ցոփ կեանք մը անցընելու համար, ապաշխարութեան ենթարկուած է Կրօն. Ժողովէն։ Ատեն կ'անցնի եւ վարդապետը բացարձակապէս կը խոստովանի իր անվայել կենցաղը եւ ամուսնութեան հրաման կը խնդրէ, մերժելով կուսակրօնութիւնը. բայց քիչ յետոյ զղջալուն համար Կրօն. Ժողովը քանի մը տարուան ապաշխարութեան կ'ենթարկէ։ Բայց անուղղան նոյնը կը մնայ միշտ, իր ապաշխարութեան օրերուն մէջ իսկ երբ մէկ կողմէ ապաշխարութեան բաւականութեանը համար աղաչանքներ կը զրկէ Պատրիարքարան, միւս կողմէ պարպամներ կը սարքէ. ուր որ սեանէ էգ արարած մը։ Տարփատենչիկ մըն է վարդապետը, անուղղայ մը, անզգամ մը. ո՛չ փիլիսոփայութիւնը, ոչ ապաշխարութիւնը օգուտ մը, ազդեցութիւն մը ունին յազդող տալու իր կիրքին։ Սիրել կ'ուզէ ան, ա՛յդ միայն կրնայ զգաստացնել զինք իր անպարկեշտութեանը մէջ։ Ահա ճիշդ ու նման կացութիւն մը մէջ է Ըլզըլեան Ներսէս... վարդապետը որ մէկ կողմէն կ'ապաշխարէ, եթէ հաւատք, մէկ կողմէն այս կերպով կը չահատակէ, և միւս կողմէն ներում կը խնդրէ։

Ահա եկեղեցական անուղղան, մեծապէս արատ իր համայնքին եւ Ս. Եկեղեցիին։

Մուճնուտուն — ԱՐԳԷՈՍ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

(Եւրոպական թերթերէն)

Ներկայ սերունդին կենդանութեանը միջոցին հաւանական չէ որ անգամ մըն ալ պարզուի կացութիւն մը այնչափ խորապէս ահաւոր ողբերգութեան էապէս մեծ տարրերով, որչափ է այն որուն վրայ յառած է այժմ ամէնուն աչքը, լարուած հետաքրքրութեամբ մը, սպասելով որ վերջնական վարագոյրը իյնայ հեռաւոր Մանչուրիոյ ռազմադաշտին վրայ։ Եւ արդի պատերազմը ողբերգութիւն մըն է աշխեցուցիչ ասպարէզի մը վրայ, որ պատմութեան մէջ մէկ կամ երկու անգամէն աւելի չէ տեսնուած, եւ անոր մէջ ծածկուած են զարհուրելի կարեւորութեամբ հետեւանքներ, որոնց բուն նշանակութիւնը հազիւ կրնանք ըմբռնել։ Բայց սա պարզ յայտնութիւնը թէ ասիական ազգ մը, որ մարդկութեան մեծ մասին բացարձակապէս անծանօթ էր յիսուն տարի առաջ, իր բանակով կը դիմաւորէ և համակեդրոն ճակատամարտի մը մէջ կը յաղթէ եւրոպական բանակի մը, աշխեցուցիչ փոփոխութիւն մը կը նշանակէ այնչափ երկար ատենէ ի վեր հիմ դրած գաղափարներուն մէջ։

Դեռ կարելի չէ ըսել թէ ո՛րչափ կատարեալ է ռուսական պարտութիւնը, եւ պատերազմի դաշտէն հասած հեռագիրները պէտք եղածին չափ չեն լուսաբաներ կացութիւնը։ Բայց սա ըստոյգ է թէ Ռուսերը ծանր պարտութիւն մը կրեցին։ Զօր. Քուրոփաթքին եւ իր բանակը հոս մղուեցան այնպիսի դիրքերէ զորս զօրավարը ինք ընտրած էր եւ հիմայ, ճապոնական «Կեդրոնի» և «Ձախ թեւի» բանակներուն — ինչպէս կը կոչուին այժմ Զօր. Նօծուի եւ Օքուի բանակները — անհարկու ճնշման տակ, խմբովին կը նահանջեն։ Հեռագիրները կարգ մը նշանակելի մանրամասնութիւններ կը հաղորդեն իրենց փախուստին մասին. — Այսպէս, Ռուսերը իրենց ռճապարանքին մէջ թնդանօթներ լքեցին այնչափ կատարեալ վիճակի մէջ որ, Ճապոնցիները անմիջապէս Ռուսերուն դէմ գործածեցին զանոնք. — Լիաօ Եանկի կայարանը, որ խճողուած էր թնդանօթով եւ մարդով լեցուած կառախումբերով, ռմբակոծուեցաւ Ճապոնցիներուն կողմէ մինչեւ որ շէնքերը կրակ առին։ Ռուսական զօրագունդերը Թայցէ գետէն անցած ատեն սոսկալի խառնաշփոթութեան մը մատնուեցան եւն. — ամէնքն ալ նշան դահավէժ պարտութեան մը։

Եւ ո՞ւր կ'երթայ այս յաղթուած եւ բարոյապէս քայքայուած բանակը։ Հիւսիսակողմը կը գտնուի Մուքտէն, ուր ապահով հասնելու այնչափ ջերմ յոյս մը ունին Ռուսերը։ Բայց այդ ճամբան բաց չէ ա՛լ։ Իրենց ճամբուն վրայ անկուած է Քուրոքի եւ իր անպարտելի Առաջին Բանակը, որ հիմայ «Աջ Բանակ» կը կոչուի։ Ռուսերը կրնա՞ն խզել անցնիլ այն շղթան զոր Ճապոնցի զօրապետը կը ձգէ երկաթուղիին եւ ճամբուն մէջտեղը։ Բաւական թուով յուսահատ մարտիկ կրնան որ եւ է տեղ մը երթալ եւ կարելի է որ անոնցմէ ոմանք յաջողին անցնիլ։ Բայց աւելի հաւանական է որ նահանջը տարբեր ուղղութեամբ մը տեղի ունենայ։ Հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Քուրոփաթքին Թայձէի աջ ափին երկայնքէն կը յառաջանայ. ասկէ կարելի է ենթադրել թէ ռուս սպարապետը կը ջանայ Սինմինթինկի ճամբով փախչիլ, բայց այդ դիրքը չէզոք երկիր կը սեպուի եւ Ջինացի Զօր. Մա իր քաջամարտիկ զինուորներով կեցած է հոն։ Բայց օրերէ ի վեր կ'իմանանք թէ Ճապոնցիները Լիաօի դաշտին գետերուն վեր կ'ելլեն, այդ տեղին մօտենալու համար։ Այս է, ուրեմն, զարհուրելի կացութիւնը. — Ռուսերը ջախջախուած, յաղթուած, նահանջելու հարկադրուած, բայց դեռ «գոյութիւն ունեցող բանակ մը», որ տեղ մը կ'երթայ, թերեւս վերջին յուսահատական ճիգեր մը կ'ընէ յաղթական Ճապոնցիները կեցնելու համար. — Բայց ո՞ւր կ'երթայ։ Ի՞նչ է իր նպատակը։ Իրենց ետեւը, իրենց թեւերուն վրայ, հաւանաբար իրենց առջեւն իսկ ճապոնական գունդեր կան։ Պիտի խզե՞ն այս ամէն արգելքները՝ ազատելու համար, թէ վերջը եկած է։ Իրենց ցեղին ապացուցուած քաջութիւնը պիտի կրնա՞յ զէնքի սքանչելի մեծագործութիւն մը ընել, որ պիտի հիացնէ աշխարհը. Թէ ոչ ուրիշ եւ աւելի մեծ Սեդան մըն է որ պիտի տեսնենք։

⁂ Տարակոյս չկայ թէ Մանչուրիոյ պատերազմի ամէնէն տագնապալի շրջանը հասած է, և այնչափ ատենէ ի վեր նախատեսուած մեծ ճակատամարտն է որ կը մղուի։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Ռուսերը լքեցին Լիաօ Եանկը եւ քաշուելով ամրացան Եէնթայի մէջ՝ ածխահանքերուն մօտ, որոնք Թայձէ գետէն 16 մղոն դէպ ի հիւսիս կը գտնուին։ Յայտնի չէ թէ Ճապոնցիները յաջողեցա՞ն Ռուսերէն առաջ Եէնթայ հասնիլ թէ ոչ, քանի որ Զօր. Քուրոքի կցածէն չափ արագօրէն այդ կողմը կը վազէր։ Ճապոնական տեղեկագիրներու տեղ, ռուս պաշտօնական տեղեկագիրներու միջոցաւ է որ կ'իմանանք ճապոնական առաջին բանակին շարժումները, եւ ասիկա նշանակելի դէպք մըն է։ Ճապոնցիները գաղտնի պահեցին իրենց շարժումները որչափ խոհեմութեամբ, որչափ երկար ատեն որ կրնային, որովհետեւ իրենց նպատակն էր յանկարծակիի բերել Զօր. Քուրոփաթքինի նահանջի գիծը։ Զօր. Զախարոֆ կը հեռագրէ թէ՝ հինգշաբթի առտու, ճապոնական հետեւակազօրքերու զօրաբաժին մը անցաւ Թայձէ գետէն, մինչ քիչ մը անդին հրետաձիգներ եւ հեծելազօրքեր կ'անցնէին։ Ռուս հետազօտիչները դիտեցին որ թշնամին երկու ուղղութեամբ կը յառաջանայ, — մէկ խումբը դէպ ի արեւմուտք, Ռուսերուն անցնելիք ճամբուն մէջտեղ, եւ միւսը՝ դէպ ի Եէնթայի ածխահանքերը։ Միեւնոյն ատեն Մարէչալ Օյամա անհարկու յարձակում մը կ'ընէր ամբողջ հարաւային ճակատին վրայ և Ռուսերը կը զբաղեցնէր, մինչ Քուրոքի իր կողմնակի շարժումը ի գործ կը դնէր եւ անոնց ետեւը կ'անցնէր։ Այդ նպատակին հասնելէ անմիջապէս վերջը, Մարէչալ Օյամա իր ամբողջ ուժը շարժեց գրաւելու համար Շանշանթան լեռը, եւ երբ այդ դիրքը իր ձեռքը ինկաւ, Ռուսերը հասկցան թէ պէտք է պարպեն Լիաօ Եանկը, քանի որ Շանշանթան լեռը կ'իշխէր քաղաքին գլխաւոր ամրութիւններուն վրայ։ Կ'երեւայ թէ անկէ վերջը Ճապոնցիները արագօրէն ներս խուժեցին, այս կերպով գլխաւոր բանակին և անոր ծայրագոյն ձախակողմին միջեւ բացուած ճեղքուածքէ մը, որուն հետեւանքով Զօր. Շթաքելպէրկ հարկադրուեցաւ դէպ ի արեւմուտք նահանջել, և Լիաօ Եանկի արեւմտեան կողմը պաշարուեցաւ իր 25000 զօրքով։

Ամբողջ կացութիւնը կարելի է բացատրել ուղղանկիւն եռանկիւնով մը, որուն աջ անկիւնը կը գտնուի Լիաօ Եանկ։ Ճապոնցիները արեւելեան կողմէն յառաջանալով, Եէնթայ կ'ուղղուին, որ եռանկիւնին ծայրագոյն գագաթը կը գտնուի եւ ուր կը համախմբուին Ռուսերը։ Եռանկիւնին ամբողջ խարիսխին երկայնքը Ռուսերը վերջապահական կռիւ մը կը մղեն, որպէսզի ժամանակ ունենան հիւսիսի մէջ կեդրոնանալու։ Իսկ եռանկեան միւս անկիւնը մնացած են Զօր. Շթաքելպէրկ և իր բանակը որուն հաղորդակցութիւնը կտրուեցաւ, թերեւս իր դէմ գտնելով նաեւ Ինքէուէն հասած ճապոնական նոր զօրքեր։ Երեւոյթէն դատելով, Ռուսերը պզտիկ խումբերու բաժնուելու վտանգին մէջ են։ Այդ պարագային աւելի մեծ դժուարութեամբ պիտի ստիպուին դիմադրել ճապոնական յարձակման։ Եւ թէ Քուրոքի իրապէս յաջողած է Զօր. Քուրոփաթքինէն առաջ անցնիլ և երկաթուղիին ճամբան կտրել, ռուս զօրավարին կացութիւնը չափազանց ծանր է. որովհետեւ իր հաղորդակցութիւնները զրկուած ըլլալով, միայն երկու միջոց կը մնայ իրեն. կա՛մ սպասել եւ կռուիլ մինչեւ որ օգնական զօրք գայ Մուքտէնէն, և կամ Քուրոքիի վրայ նետուիլ և ի՛նչ որ ալ ըլլայ ճամբայ մը բանալ իրեն դէմ ճակատող ուժին մէջէն։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼԻԱՕ ԵԱՆԿԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԻՆ ՎՐԱՅ

ՃԱՊՈՆՑԻՔ ԿԸ ՀԱԼԱԾԵՆ ԹՇՆԱՄԻՆ

ԱՂԵՏԱԼԻ ՆԱՀԱՆՋ ՄԸ

ՌՈՒՍԵՐԸ ԻՆՉՊԷ՞Ս ԱՆՑԱՆ ԹԱՅՑԷ ԳԵՏԸ

ԱՄԷՆԷՆ ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ 1870էն Ի ՎԵՐ

Յաղթական Ճապոնցիները՝ Լիաօ Եանկի ճակատամարտէն վերջը եռանդով հալածեցին Ռուսերը, որոնք սոսկալի խառնաշփոթութեամբ դէպի հիւսիս քաշուեցան, ահագին կորուստներ կրելով։ Ստորեւ կու տանք հրատարակութիւն այդ պարտութեան եւ նահանջին մասին վերջին թղթաբերով հասած տեղեկութիւնները որոնք կը պարզեն մեծ ճակատամարտին ընթացքը. —

Թոքիօ, 2 սեպտ. — Մարէչալ Օյամա կը հեռագրէ այսօրուան թուականով. — Թշնամին չկրնալով դիմադրել մեր կատաղի յարձակման, Սեպտ. 1ին դէպի Լիաօ Եանկ նահանջել սկսաւ։ Մեր ձախ թեւը եւ կեդրոնը ուժգնութեամբ կը հալածեն թշնամին, որ մեծ խառնաշփոթութեամբ կը ջանայ Թայցէ գետին աջ եզերքը հասնիլ։ Տասը սանթիմեդրնոց 10 թնդանօթ գրաւեցինք, զորս կը գործածենք Լիաօ Եանկի երկաթուղիի կայարանը ռմբակոծելու համար։ Սեպտ. 1ին մեր աջ թեւը թշնամին վրայ յարձակեցաւ Հէյանթայի մէջ, որ Լիաօ Եանկէն 15 մղոն դէպ ի հիւսիսային արեւելք կը գտնուի։ Օգոս. 29էն ի վեր մեր կորուստը կը հաշուուի իբր 10,000 հոգի։

⁂ Լիաօ Եանկի ճակատամարտը վերսկսաւ այս առտու արշալոյսին։ Նահանջող ռուսական բանակին ստուար մասին բախտը իր ձախ թեւին քաշուելէն կախում ունի։ Սա քաշուելէ առաջ, Զօր. Քուրոփաթքին զօրացուց իր ձախ թեւը՝ Զօր. Քուրոքիի յառաջխաղացութիւնը արգիլելու, ինչպէս նաեւ իր նահանջի եւ հաղորդակցութեան գիծերը պաշտպանելու համար։ Պաշտօնական տեղեկագիրները կը ցուցնեն թէ Լիաօ Եանկ դեռ Ռուսերուն ձեռքն էր այս առտու (Սեպտ. 2)։ Կորուստները ցանկ կ'աւելնայ։ Ամէն բան կը ցուցնէ թէ Լիաօ Եանկի ճակատամարտը ամէնէն արիւնալին է Ֆրանքօ-գերման պատերազմէն ի վեր։ Օգոստ. 23էն ի վեր ճապոնական կորուստները 25,000 հոգի կը հաշուուին։

⁂ Իրիկուան դէմ քանի մը լրացուցիչ մանրամասնութիւններ հասան Լիաօ Եանկի մեծ ճակատամարտին վրայ։ Զօր. Քուրոքիի աջ թեւը կը շարունակէ յարձակիլ Եէնթայի վրայ եւ կը փնտռէ այնպիսի դիրքեր, ուրկէ թնդանօթները կարենան իշխել երկաթուղիին վրայ։ Զօր. Քուրոքիի զօրքերը յոգնութենէն ուժասպառ եղած են, քանի որ Օգոստ. 23էն ի վեր անդադար կը քալեն եւ կը կռուին։ Սակայն եռանդով կը յարձակին։ Ճակատամարտը ահեղ եղած ըլլալու է Թայձէհոյի եզերքը։ Գետը յորդած էր և որ եւ է կամուրջ չկար։ Զօր. Օքու իր բոլոր ճիգը կեդրոնացուց Ռուսերը դէպ ի գետակը մղելու, ուր շատեր խեղդուեցան հաւանաբար։ Մասնաւոր հեռագիրներ, որոնք պաշտօնական հաստատութիւն չեն ստացած, կը ծանուցանեն թէ մեծ հրդեհներ ծագած են Լիաօ Եանկի մէջ։ Ռուսերը իւրաքանչիւրը 15,000 հոգինոց 15 զօրաբաժին ունին Լիաօ Եանկի շրջակաները։ Այս հաշիւները հաւանաբար չափազանցուած են, բայց բացայայտ է թէ Ռուսերը թուով աւելի են Ճապոնցիներէն։ Ռուսական կորուստներու թիւը 30,000 հոգի կը հաշուուի, բայց ասիկա պարզ ենթադրութիւն մըն է. որովհետեւ որ եւ է տեղեկութիւն չկայ այս մասին։ Լիաօ Եանկ ամրացուած է եւ հաւանական չէ որ Ճապոնցիներ քաղաքին վրայ յարձակին, զայն կատարելապէս պաշարելէ առաջ։

Բեդերսպուրկ. — Լիաօ Եանկի կայարանը աւերուած եղաւ ճապոնական ռումբերէն։ Ճապոնցիները երեկ գրաւեցին Ռուսերու աջ թեւին վրայ գտնուող դիրքերէն մէկ քանին։

⁂ Զօր. Քուրոփաթքին Զարին կը հեռագրէ թէ երէկ (Սեպտ. 1) ամբողջ օրը անդադար կռիւ տեղի ունեցաւ, գլխաւորաբար հրետանիով։ Ռուսական աջ թեւը ստիպուեցաւ տեղի տալ։ Ճապոնցիները քանի մը դիրքեր գրաւեցին։ Լիաօ Եանկի կայարանը ռմբակոծուեցաւ ճապոնական ռումբերէն։ Երկաթուղիի նոր կայարան մը հաստատուեցաւ աւելի դէպ ի հիւսիս։ Զօր. Քուրոքիի զօրքերը Թայցէ գետէն անցնելով, դէպ ի արեւմուտք կը յառաջանան։ Վերջին երկու օրերու միջոցին Ռուսերուն կորուստն է 5000 հոգի։

⁂ «Բըթի Ժուռնալ»ի մասնաւոր թղթակիցը Բեդերսպուրկէն կը հեռագրէ թէ Զօր. Քուրոփաթքին հեռագրական գիծ մը հաստատեց Լիաօ Եանկի մօտ, Ճապոնցիներուն քանդած միայն գծին տեղ։ Ռուսիոյ մայրաքաղաքին մէջ ամէնէն հակասական լուրերը կը պտտին եւ ընդհ. ապայակոյտը անձկութեամբ ճշգրիտ տեղեկութեան կը սպասէ։ Բեդերսպուրկի լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կը հաստատուի թէ Զօր. Քուրոփաթքին մտադրած էր մաս մը պահապան զօրք ձգել Լիաօ Եանկ, Ճապոնցիներուն յառաջխաղացութեան դիմադրելու համար և դէպի հիւսիս քաշուիլ իր բանակին գլխաւոր մասով։ Բայց Բեդերսպուրկէն եղած սախորդական ճնշումներու տեղի տալով, հրաժարեցաւ իր ծրագրէն եւ թշնամիին հետ ճակատամարտի բռնուեցաւ, հակառակ իր դատողութեան։

Լոնտոն 3 Սեպտ. — Վերջին լուրերը շատ աղետալի կը նկարագրեն Ռուսերուն նահանջը։ Զարհուրելի տեսարաններ պարզուած են մանաւանդ Թայցէ գետը անցնելու պահուն։ Բազմաթիւ ձիեր խեղդուեր եւ անոնց դիակները այնչափ կուտակուեր են որ ջուրերուն ընթացքը կասեր է։ Ռուս զօրքերը Ճապոնցիներուն կոտորածէն ազատելու համար գունդագունդ կամուրջին վրայ խոյացեր են որ սատկած անասուններու դիակներով խճողուած էր արդէն։ Ձիերու դիակներէն գետին ընթացքը կասած եւ ջուրերը բարձրացած ըլլալով, յառաջ եկած ճնշումէն թումբը փլեր եւ բազմաթիւ զինուորներ ջուրը թափեր են։ Երկու զինուորներ իրենց վախէն խելագարեր են։ Գետին երկու եզերքները լեցուած են վիրաւորներով։ Ամէնքի պակասութիւնը շատ մեծ է. հիւանդապահները միայն ծանր վէրք ունեցողները դարմանելու ժամանակ ունենալով, միւս վիրաւորները իրենք կը կապեն իրենց վէրքերը։ Ռուսական կորուստը 50,000 հոգի կը հաշուուի։

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թոքիոյէն կը հեռագրեն Սեպտ. 1 թուականով. — Թոքիօ խրախճանքի մէջ է՝ Լիաօ Եանկի յաղթութեան հետեւանքով։ Լապտերավառ ամբոխներ կը պտտին փողոցները եւ պաշտօնական շէնքերու շուրջը կը խմբուին, «Պանզայ» աղաղակելով։ Յարձակման առաջին յաջողութիւնը քիչ մը անյուսալի էր, Ռուսերուն զօրութեան եւ իրենց դիրքերուն ամրութեան պատճառաւ։ Ամէնքն ալ վստահաբար կը հաւատան թէ Մարէչալ Օյամա յուսահատական ուժգնութեամբ մը պիտի հետապնդէ և ամէնէն ջախջախիչ հարուածը պիտի տայ Քուրոփաթքինի։ Կարծիք կը յայտնուի թէ Ռուսերը չպիտի կրնան պաշտպանել շատ մը թնդանօթներ եւ պիտի հարկադրուին մեծ քանակութեամբ մթերք լքել կամ փճացնել։

Բեդերսպուրկ. 2 սեպտ. Մեծ անձկութիւն մը կը տիրէ հոս։ Զօր. Քուրոփաթքինի նահանջը՝ թէեւ նախատեսուած, անկումի մը կը նմանի։ Ո եւ է հեռագրական լուր չկայ երէկուան մասին, ոչ թերթերուն մէջ ոչ ալ ուրիշ տեղ։ Ամէնէն երկիւղալի լուրերը կը պտտին։ Մտահոգութիւն պատճառած է նաեւ այն լուրը թէ 10 հազար Ճապոնցիներ տեսնուած են Մուքտէնի հիւսիսակողմը, թէ Բորթ Արթիւրի մէջ ռազմանիւթը սպառելու վրայ է եւ թէ Ճապոնցիները գրաւած են Բորթ Արթիւրի գլխաւոր ջուրի ճամբան։ Սակայն կարծես թերթերը չեն հասկնար կացութեան տագնապալի վիճակը։ Արդարեւ, այս օրուան թերթերուն յօդուածներէն դատելով, սովորական ընթերցող մը պիտի հետեւցնէ թէ Ճապոնցիներուն Լիաօ Եանկ ժամանումը անխուսափելի աղէտ մը պիտի ըլլայ իրենց (Ճապոնցիներուն) համար։ Թերթ մը նոյնիսկ Ռուսիոյ առաջարկելիք հաշտութեան պայմանները կը նախատեսէ, եւ կ'ըսէ թէ անկարելի է գթութիւն ցուցնել Ճապոնցիներուն, անոնց պատերազմելու բարբարոսական դրութեան պատճառաւ։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐԸ ԹԻՊԷԹԻ ՄԷՋ. — Անգլիոյ մէջ զրոյց կը պտտի թէ համաձայնութիւն մը գոյացած է Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ, Թիպէթի գործերուն մասին։ Այս համաձայնութեան տրամադրութեանց համեմատ, Ռուսիա կը խոստանայ չհակառակիլ Թիպէթի մէջ անգլիական շահերուն, եւ Անգլիա յանձն կ'առնէ յարգել Ռուսիոյ կրօնական շահերը Թիպէթի մէջ, որուն անկախութիւնը ճանչցուած է։

⁂ Լասայէն հասած վերջին տեղեկութիւնները կ'ըսեն թէ այս օրերս յարաբերութիւնները շատ սիրալիր երեւոյթ մը առած են Անգլիոյ զօրքերուն եւ Թիպէթի իշխանութիւններուն միջեւ։ Թիպէթի կառավարութիւնը նուէրներ ըրած ըլլալով անգլ. զօրքերուն, յանձնաժողով մը կազմուած է՝ փոխադարձաբար արծաթ դրամներ բաշխելու համար Լասայի աղքատներուն։ Դիտելի էր սակայն որ իբրեւ աղքատ ներկայացող կիներէն ոմանք գոհարեղէններ կը կրէին, փիրուզակներով զարդարուած։ Ցեսայ ձիարշաւներ տեղի ունեցան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — «Սէյնդ Ճէյմս Կազէթ» կը ծանուցանէ թէ Լոնտոն քաղաքի Միջազգային Իրաւարարութեան ընկերութիւնը պատրաստութիւններ կը տեսնէ որպէս զի յառաջիկայ ապրիլին Պերլին երթան Անգլիոյ եկեղեցական եւ առեւտրական շրջանակներուն պատկանող նշանաւոր անձնաւորութիւններ։ Ցեսայ գերման պատուիրակութիւն մըն ալ Անգլիա պիտի գայ։ Այս ձեռնարկներուն նպատակն է մերձեցում մը առաջ բերել երկու երկիրներուն միջեւ։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ Վէրհակըն եպիսկոպոսին և երկու պէլժ վարդապետներու սպանման վրայ, Բեքինի ֆրանս. դեսպանը հետեւեալ պահանջումները ըրած է Չինաստանի արտաքին գործոց պաշտօնատունէն. — 1. Յանցաւորներու պատժուիլը։ 2. Աստիճանազրկում դեր կառավարչին եւ ուրիշ երկրորդական պաշտօնեաներու, որոնք ոչ միայն թերացած են օտարականները պաշտպանելու իրենց պարտաւորութեան մէջ, այլ եւ համակրութիւն ցուցուցած են յանցաւորներուն։ 3. Հանդիսաւոր յուղարկաւորութիւն՝ զոհերուն համար։ 4. Մէկ քանի հարիւր տալարի դրամական տուգանք միսիոնարներու հետ սպանուող չորս չինացիներու ընտանիքներուն։ Տուգանք՝ քանդուած չինական տուներուն համար։ Սպաննուած միսիոնարներուն համար դրամական ո եւ է տուգանք պահանջուած չէ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐՄԱՇԻ Դպրեվանքի Խնամակալութիւնը փափաք յայտնած է Վանահայրութեան պաշտօնին կոչելու Կրօն. Ժողովոյ դեր-ատենապետ Տ. Վահրամ արքեպ. Մանկունի, որ Ս. Էջմիածնայ վանական վարչութեան մէջ՝ ունեցած ձեռնհասութիւնը ապացուցած է և եկեղեցական կարգաց ու կանոնաց հմուտ է։ Դպրեվանքին մէջ այժմ պաշտօնավարող վարդապետներ պիտի աջակցին Ն. Սրբազնութեան։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ս. Պատրիարքը իր կողմէ թարգման Տ. Եղիշէ Վ. Ջիլինկիրեանը Յոպպէ ղրկեր է, որպէս զի տեղւոյն տեսուչ Տ. Մովսէս Վ.ի հետ դիմաւորեն Նորընտիր կառավարիչ Վանք. Բէյիս պէյը։

Գրած էինք թէ ի Գեթսեմանի Ս. Աստուածածնայ տաճարը Հայոց և Ասորիներու մէջ իրաւանց մասին վէճ մը տեղի ունեցած է։ Կը տեղեկանանք թէ Ասորիները որ եւ է մասնաւոր իրաւունք չունին այդ տաճարին մէջ, այլ սեղան մը ունին սանդուղին մօտ ուր կը խընկարկեն Ասորիները, Հայոց թոյլտուութեամբ, իսկ Ս. Աստուածածնայ Գերեզմանին վրայ պատարագելու իրաւունքը ունին միայն Հայերը եւ Յոյները։

ՊԷՇԻՔԹԱՇԻ Թաղ. Խորհուրդը սակէ առաջ Էվգաֆի Միւֆէթթիշութեան առջեւ դատավարութիւններ՝ ընելով հաստատեց իր եկեղեցւոյն հանգուցեալ Պալեան Կարապետ ամիրային Սկիւտարի վագըֆին մէջ ունեցած իրաւունքը։ Ինչպէս յայտնի է, Միւֆէթթիշութիւնը քննութիւններէ յետոյ որոշեց հանգուցեալ ամիրային մեծ աղջիկը Սողոմիկ հանըմը միւթէվէլլի ճանչնալ այս վագըֆին։ Սակայն այս որոշման հակառակ, նախորդ միւթէվէլլիին փոխանորդը կը շարունակէ տակաւին առաւելը ընել առանց արդի միւթէվէլլիին գիտութեան եւ առանց կապակցական հաստատութեանց բաժին հանելու։ Պէշիքթաշի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ այս մասին դիմում եղած ըլլալով Պատրիարքարան, Ամեն. Ժողովը նկատողութեան պիտի առնէ խնդիրը իր այսօրուան նիստին մէջ։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ տօնական օրերու առթիւ իր նիստերը դադրեցուցած ըլլալով երեկ ալ չգումարուեցաւ։ Այս հաշուով մէկ ամիսէ ի վեր նիստ տեղի չէ ունեցած։ Առաջարկութիւն եղած էր Ժողովին ասկէ առաջ որ վարժարաններու վերաբացման առթիւ մասնաւոր հրահանգ տրուի թաղային դպրոցներու մէջ կրօնի եւ եկեղեցական ուսման պահանջուած կերպով հոգ տանելու և քննութեամբ տեղեկանալու թէ ո՞վ կը դասախօսէ, շաբաթական քանի՛ ժամ յատկացուած է և ի՛նչ ուղղութեամբ կը դասախօսուի։ Կրօնական ժողովի պաշտօնին եւ պարտականութեան էական մասը կազմող այս խնդիրը բաւական տարիներէ ի վեր մէկ կողմ դրուած է, և կը բաւականացուի միայն Պոլսէն եւ գաւառներէն հասած կարգ մը ամուսնական եւ քահանայական խնդիրներու կարգադրութեամբ։ Իրաւ է որ Կրօն. Ժողովոյ անդամները իրենց պաշտօնը չեն շահագործեր, այլ ընդհակառակն զոհողութիւններ ալ կ'ընեն ի հարկին, սակայն պէտք է դիտել որ իրենց պաշտօնին մէկ մասը կազմող այս կէտն ալ նկատողութեան չառնուիր։

Մէկ քանի տարի առաջ առաջարկ մը եղաւ Թաղ. Ժողովին՝ Կրօն. տեսչի մը համար ամսական մը յատկացնելու։ Առարկութիւն եղաւ թէ պիտճէի պատճառաւ չի կրնար այդ ամսականը յատկացուիլ, թէեւ այդ թուականէն վերջ կարգ մը պաշտօնեաներ դիմումներ ըրին և յաւելումներ ստացան։ Քանի որ կրթական տեսուչը չկրցաւ անուանուիլ, Կրօն. Ժողովը կրնայ պաշտօն յանձնել վարդապետի մը կամ քահանայի մը, որ առժամապէս գտնէ վարժարանները այցելելով քննէ այս կէտը եւ տեղեկագրէ Ժողովին, յարմար եղանակ մը խորհելու համար. որովհետեւ այս օրերս դիտել կուտան թէ մինչ վարժարաններու մէջ դասերու մասին կարգադրութիւններ կ'ըլլան, շատ տեղեր կրօնի ուսման համար պէտք եղած հոգը կը պակսի եւ եթէ վերին կարգերու դասախօս-եկեղեցականներ կան, ստորին դասարաններու մէջ բոլորովին անխնամ մնացած է այս ճիւղը։ Կրօն. Ժողովոյ պարտականութիւնն է ամէն խնդրէ առաջ քննութիւն կատարել այս մասին, և իր նախկին որոշման համեմատ պէտք եղած հրահանգը տալ վարժարաններու։

Տ. ՎԱՀՐԻՃ ՎՐԴ., որ Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ Ռոտոսթօ ղրկուած էր, պաշտօն ստանձնած է կատարելու Ռոտոսթոյի Առաջն. ընտրութիւնը։ Նոյն քաղաքէն կը գրեն թէ Առաջն. ընտրութեան հրահանգը ղըրկուած է Պատրիարքարանէն եւ ի մօտոյ պիտի ձեռնարկուի ընտրութեան։ Ընտրելեաց եռանուն ցանկ մըն ալ հաղորդուած է Ռոտոսթօ, որ կազմուած է Տ. Վահան Ծ. Վ. Յակոբեանէ, Տ. Վահրիճ Ծ. Վ. Շահլամեանէ և Տ. Եզնիկ Վ. Պապազեանէ։ Ինչպէս յայտնի է Պատրիարքարանը ասկէ առաջ գրած էր Ռոտոսթօ, որպէս զի իրենց վիճակին Առաջնորդին կոչուող եկեղեցականին ապրուստի մասը նկատողութեան առնելով կարգադրութիւն մը ընեն։ Կը լսուի թէ Ռոտոսթոյի Գաւառ. Վարչութիւնը պատասխանած է որ ընտրելի Առաջնորդին մինչեւ 10 ոսկի կրնայ յատկացուիլ։ Բնաւ ճիշդ չէ այս տեղեկութիւնը. ո՛չ Այվազեան եպս.ին եւ ոչ ալ Սաղմեան եպս.ին 300 ղրշ.էն աւելի չէ կրցած ապահովուիլ։ Պատրիարքարանին այս վստահութիւնը ներշնչողները վաղը միւս օր իրենց ստանձնած այս գումարին կէսն ալ չեն վճարեր։

ՅՈՎԱԿԻՄ-ԱՆՆԱՅԻ տօնին առթիւ երէկ Պատր. փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպ. Ճէվահիրճեան ըստ սովորութեան կանանց յատուկ Ս. Պատարագ մատոյց Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ մէջ։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻԻ Տ. Տրդատ քհնյ. որ Կրօն. Ժողովոյ որոշմամբ փիլոնազրկութեան դատապարտուած է, այս անգամ գրով մը ներում խնդրած է Ս. Պատրիարքէն։

ԳԱՆՏԻԼԼԻԻ Թաղ. Խորհուրդէն միայն ատենապետ Գրիգոր էֆ. Միւհէնտիսեան մնացած էր որ թաղին գործերը կը վարէր. ըստ որում միւսները հրաժարած էին, այս անգամ Ս. Պատրիարքին ուղղած գրով մը ինքն ալ հրաժարեր է նոյն պաշտօնէն։

ՀԱՆԴՈՒՑԵԱԼ Երամեանի մայրապետ Յովհաննէսեան իր կենդանութեանը 8 ոսկւոյ չափ փոխառութիւն մը ըրած էր Գասպար եւ Եդուարդ Աստուածատուրեան էֆ.ներէ եւ պարտամուրհակ մը տուած էր։ Այս անգամ յիշեալ էֆ.ները իրենց գործակալ Միհրան էֆ. Ջիթճիեանի միջոցաւ այդ պարտամուրհակը ղրկեր են Ս. Պատրիարքին, յայտնելով որ պարունակեալ գումարը կը նուիրեն Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցի շինութեան։ Ս. Պատրիարքը շնորհակալութեան գիր մը ուղղեց յիշեալ էֆ.ներուն իրենց այդ նուիրատուութեան համար, եւ պարտամուրհակը ջնջելով ուղարկեց որբանոցի Խնամակալութեան։

ՅՈՒՆԱՑ Տ. Յովակիմ Պատրիարքը կիրակի օր Նէնիքէօյ գտնուելուն, այցելութիւն տուած է Տիգրան էֆ. Եսասեֆեանի, որուն հետ բարեկամութիւն ունի։

ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ Ս. Յովհաննեան երկսեռ վարժարանին տնօրէն ընտրուած է Վահրամ էֆ. Արծրունի, որ այսօր կը մեկնի իր պաշտօնատեղին։ Այս առթիւ կը շնորհաւորենք մեր աշխատակիցը և կարողութիւն կը մաղթենք։ Կը յուսանք թէ Ռոտոսթոցիները տաք վերաբերում մը պիտի ունենան և պիտի գնահատեն կարողութիւնը իրենց նոր տեսչին, որ հայ ուսուցիչներու կարողագոյններէն է։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտուց Թողթակալ հաստատութեանց Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կ'իմացնէ թէ դրոշմաթուղթի նականոնագրին 73րդ յօդուածին համաձայն «1310 Ռամազան 5թուակիր կանոնագրէն մինչեւ ներկայ կանոնագրին գործադրման թուականը, օրինական տրամադրութիւններու հակառակ յօրինուած թուղթերուն մուրհակները եթէ սոյն կանոնագրին հրատարակման թուականէն սկսեալ մինչեւ վեց ամիս մատուցոր վարչութեան ներկայացուին, այն ատենուան կանոնագրին համաձայն պահանջելի դրոշմատուրքը միայն պիտի վճարեն։ Այս վեցամսեայ պայմանաժամուն լրանալէն վերջը, դատարաններու և կառավարական պաշտօնատուներու ցոյց տրուած այն թուղթերն ու մուրհակները, որոնք օրէնքի հակառակ պատրաստուած են, ներկայ կանոնագրին տրամադրած տուրքերն ու դրամական տուգանքները պիտի վճարեն։»

Այս պայմանաժամը սկսած ըլլալով 1/14 յունիսէն, օրինաւոր դրոշմել ուզուած թուղթերն ու մուրհակները պէտք է ներկայացնել կեդր. Վարչութեան Դրոշմաթուղթի դիւանին, ուր պիտի կատարուին պէտք եղած օրինական ձեւակերպութիւնները վերոյիշեալ պայմաններուն մէջ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
12/20 յունիս 1904/1320 50—22

* * *

ԱԶԴ.— 1320 Սեպտ. ամսոյ մտնելուն առթիւ. երբ ոգելից ըմպելեաց վաճառման վրայ տուրքերու երկրորդ մասնավճարը կը կատարուի Օսմ. Հանրային Պարտքի Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ մայրաքաղաքիս ու արուարձաններուն մէջ հաստատուած ոգելից ըմպելեաց վաճառականներուն թէ սոյն նիւթին վերաբերեալ կանոնագրութեան 14րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, պարտին անձամբ ներկայանալ ամսոյս մէջ Զկնարանի վերի յարկը ոգելից ըմպելեաց Տեսչութեան (Պոլիս). որպէսզի յիշեալ կանոնագրութեան 10րդ յօդուածին վերջին հատուածին տրամադրութեանց համաձայն, կանոնական թոյլտուութիւնը ըլլայ։ Անոնք որ այս ձեւակերպութիւնները չեն կատարեր յառաջիկայ սեպտ. 1էն առաջ, օրէնքին սահմանած պատիժներուն պիտի ենթարկուին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
28(10 Օգոստ. 1320)1904 8—7

* * *

ԱԶԴ.— Օսմ. Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ 1904 սեպտ. 1/14էն սկսեալ հարիւրին երկու (2%) տոկոս պիտի վճարուի Միացեալ Փոխանակեալ պարտաթուղթերու 2 թիւ կտրոնին վրայ։ Վճարումները պիտի կատարուին կտրոնին մէջ նշանակուած բոլոր քաղաքներուն մէջ, մինչեւ 1905 փետր. 1/14։ Այդ պայմանաժամէն վերջը կտրոնները միայն Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի վճարուին։ 5—4

ՎԱՐՁՈՒ
ԱԲԱՐԹԸՄԱՆՆԵՐ

ՇԻՇԼԻ, ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ ՕՍՄԱՆ ՊԷՅԻ ԿԱԶԻՆՕԻՆ ԿԻՑ

Պզտիկ, միջին և մեծ աբարթըմաններ վարձու կը տրուին տարեկան 30էն 65 օսմ. ոսկի գնով, ջուրն ալ միասին։

Ասոնք ուզուած ատեն կրնան իրարու միացուիլ։

Բոլորն ալ թէ հիւսիսի և թէ հարաւի վրայ նայող օծանակներ ունին։

Ելեկտրական զանգակներ կան իւրաքանչիւրին մէջ։

Ընդարձակ հրապարակ մը կայ պզտիկ տղոց խաղալու համար, ուր նոյն իսկ մեծեր ալ կրնան զբօսնուլ։

Մասնաւոր մէկը կայ, զոր վարձակալները կրնան տարաբերմանէն դուրս տեղ մը ղրկելով իրենց յանձնարարութիւնը կատարել տալ, առանց ո եւ է վարձքի։

Վարձու բռնել փափաքողները պէտք է դիմեն Անաննեան չէնքին դռնապանին։ 36—2

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ
ԲԵՐԱ, ԽԷՇԻԼ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 1

Ուսումնարանիս մն. տարեշրջանը կը սկսի Չորեքշաբթի, 1)14 սեպտ. 1904։

Աշակերտաց ընդունելութեան եւ ուրիշ մանրամասնութեանց համար պէտք է դիմել Տնօրէնութեան Երկուշաբթի, Չորեքշաբթի եւ Ուրբաթ օրերը, առաւօտեան ժամը 9—12 (ը. ե.)։

10—1 Խնամակալութիւն
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ
Բերա, 15 օգոստ. 1904 10—3

ՕՐԻՆԱՑ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ
կամ
ՈՒՂԵՑՈՅՑ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԻ ԵՒ ԱՄԷՆ ԱՆՀԱՏԻ
(Գծագրուած բարբ. անձնատրութիւններէ)

Գրեց՝ փաստաբան Կ. ՍՕԼԱԽԵԱՆ

Ա. հատորը կը բովանդակէ հետեւեալ օրէնքները.— Դատարաններ և բաժանումը. ընկերութիւնք, գոմիսիոնճըլըք, փոխգիր, պօնօ, ձիրօ, փրօթէսթօ, ապահովութեան տեսակները, սինտիք, թահգիգը սիլյուն, քոնքորտաթօ, հեռիօն, ծովային առեւտրական օրէնքներ դատավարութեան, պաշտօնական և Իճրայի օրէնքներ։

Բ. եւ վերջին հատորը կը պարունակէ.— Ասազիի, չէրիէի, վագըֆի, կտակի, ժառանգականի, վաճառումի, վարձումի, գրաւի; երաշխաւորութեան նուէրի, ընկերութեան վերաբերեալ օրէնքներ։ Այս գիրքերը իրենց տեսակին մէջ միակ ըլլալով կը կազմեն Օսմ. կայս. կառավարութեան ընթացիկ օրինաց ամբողջ հաւաքածոն։

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։

Գին Ա. հատորի 10 ղչ.։

Գին Բ. հատորի 10 ղրշ.։

Գնելու և դպրոցաց համար մեծ զեղչ կայ. մեծաքանակ ուզողները հաճին դիմել հեղինակին գրասենեակը, Պոլիս, Սուլթան Համամ, Թերզիչի խան. Թիւ 13-14։ 8—4

ՌՕՊԷՐԴ ԳՕԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ, 2/15ին։ Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանին մասնաւոր բժիշկը, ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզանքներուն եւ խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանին ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր եւ գեղեցիկ մասնաւոր չէնք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ՝ վերջին դրութեանց համաձայն։ Երկու տարիէ ի վեր բացուած է նաեւ փոքր տղոց յատուկ նոր չէնք մը, ուր կ'ընդունուին մինչեւ 10 տարեկան աշակերտներ։ 20—16

ՏՔԴ. Բ. ԷՄԻՐՋԷ

Տքդ. Բ. Էմիրզէ, որ իր բժշկական ուսումը առած է Բարիզի մէջ, և 15 տարի շարունակ իր արհեստին մէջ մեծ փորձառութիւն և համբաւ շահած է, այժմ մայրաքաղաքս եկած է և հաստատուած Բերա, Պէօյիւք-Բարմագ-Գափու, Թիւ 16 տունը։ Մասնագէտ է մանկաբարձութեան և կիներու հիւանդութեանց բուժման մէջ, եւ այդ հիւանդութիւններէն զատ, նորագոյն մեթոտներով կը բուժէ ջղային և հոգեկան ամէն կարգի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ որդանդի խցումէ առաջ եկած հիւանդութիւններ, մասնակի անդամալուծութիւն, եւն.։

Ասկէ զատ, ոսկորի և ոսվորական խալլ (օըրանճա) հիւանդութիւնները՝ առանց գործողութեան՝ նոր դրութեամբ մը կը դարմանէ՝ տեղը առանց յայտնի ընելու։

Տքդ. Էմիրզէ էֆ. կը գտնուի Բերա, Պէօյիւք-Բարմագ-Գափու, Թիւ 16 տան մէջ, ուր կիրակէէն զատ ամէն օր կէսօրէն վերջը ժամը 1էն մինչեւ 4 հիւանդ կ'ընդունի և ուրբաթ օրերն ալ ձրիաբար կը դարմանէ աղքատներ։ 25—22

ՏՔԴ. Ց. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մասնագէտ բժիշկ, մորթի, գաղղիական ախտի, այրերու և կիներու ծննդական գործարաններու հիւանդութեանց

Յիշեալ բժիշկը որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գաւթէմունիի Նոհանդին հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնչափ տարածուած էին, եւ որ հինգ տարի չափ ալ Եւրոպայի այդ կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած եւ գործնական փորձեր կրած է, եւ այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա, Պէօյիւք Բարմաք գաբու, Թիւ 10, եւ կէսօրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պաճէգարու Բիւյիւքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան։ 100—47

Ուրբաթ օրերը ձրի աղքատները։

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒ
ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ
ԹԻՒ 14 ԹԻՒԹԻՆ ԿԷՕՄՐԻԿԻ ԹԻՒ 14

Այս սիկառի թուղթերը որոնք խորհուրդ նշանը կը կրեն, իրենց ընտիր տեսակութեան հետեւանօք մեծ յաջողութեամբ դուրս ելլալով, շատ մը կեղծերը ելած են, կեղծարարներու դէմ օրինական միջոցներ ձեռք առնուած են թէեւ, բայց կը յանձնարարուի յարգոյ յաճախորդներուն ալ, որ մասնաւոր ուշադրութիւն ընեն նոյն թուղթերու առկին, ինչպէս նաեւ Թիւթիւն կէօմրիւկի թիւ 14, մեր վաճառատան յատուկ վաճառանիշին, որովհետեւ ծխավաճառներէ ոմանք աւելի շահ շահելու փափաքով, յաճախորդները կը խաբեն, եւ մեր ընտիր ու զուտ թուղթին տեղ վար տեսակ և կեղծ թուղթեր քաշել կ'աշխատին։ Ամէն պարագայի մէջ կրկին ու կրկին կը յանձնարարուի մասնաւորապէս ուշադրութիւն ընել խորհրդանիշին, և թիւ 34 Թիւթիւն կէօմրիւկի պաշտօնային վրայ իր վաճառատան վաճառանիշին։ 78—74

ՑԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԼԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պոլիս Մահմուտ Փաշայի գլուխը, 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ եւ ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու եւ անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ եւ ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները եւ զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին վաճառատանս մէջ։ Կը գտնուին նաեւ Ֆոնտան եւ ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերքները։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք մեծ փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 104—76

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1863ԻՆ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 250 000 000 ՖՐ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

Գլխաւոր գործակալութիւն.— Ղալաթիա Կամալլեին գլուխը։

Բերայի մասնաճիւղ.— Մեծ-փողոց Թիւ 333։

Պոլսոյ մասնաճիւղ.—Սուլթան Համամ, Ալլահվէրտի խան։

Գլխաւոր գործակալութիւնը և մասնաճիւղերը Պանքայի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործառնութիւններ կ'ընեն.

Ղալաթիոյ գործակալութիւնը, ինչպէս նաեւ Բերայի մասնաճիւղը ունին վարձու դրամարկղներ, որոնք ապահովութեան ու վարձքի չափաւորութեան տեսակէտով անմրցելի են։ Վարկագրերներուն տրամադրութեան տակ դրուած են Ղալաթիոյ եւ Բերայի գրասենեակներուն մէջ սրահներ Պոլսոյ մասնաճիւղը ապրանքի փոխարէն փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ երբ գրաւ կ'ընդունի ապրանքներ, որոնք ի պահ կը դրուին առանց վարձքի Սիրքէճիի մէջ ունեցած իր մասնաւոր մթերանոցին մէջ։

ՈՒՏԻՃ. ՈՒՏԻՃ. ՈՒՏԻՃ՝

Ձեր մուշտակեղէնները, զգեստները, մետաքսեղէնները, գորգերը, կահերը եւն. ուտիճներէ (կիւվէ) ազատելու և կատարելապէս պահպանելու համար դիմեցէք

ՊԱՂ ՕԴԻ
ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

Ա՛լ նաֆթալին, քափուր (քեաֆիր) եւ ուրիշ հոտող նիւթեր մի՛ գործածէք, այլ պաղեցուած եւ չոր օդի մէջ պահեցէք զանոնք։

ՊԱՀՊԱՆՈՒԵԼԻՔ առարկաները կ'ընդունուին օրուան ամէն ժամուն.—

Պոլիս, Պալըգհանէի մթերանոցին մէջ։ Ընկերութեան կեդրոնատեղիին մէջ, 12, Խորասանճի Խան, Սիրքէճի։ Պէյքըր Տան մէջ, Թիւ 500, 244, 370, Բերա, Մեծ-Փողոց։

ՍԱԿԱԳԻՆ

Այրերու եւ կիներու	ղչ.		
վերարկու	15	ամառուանն.	
Բէլըրին	15	»	»
Ձեռնամուշտակ	7	»	»
Վզնոց եւ պօա	7	»	»
Գլխարկներ եւ մուշտակեղէն մանր առարկայք	10	»	»
Պայուսակներու կամ սընտուկներու մէջ դրուած մեծաքանակ առարկաներու համար	30	ղչ. ամիսը և խորանարդ մեդր	
Բուրդէ կամ մետաքսէ գորգեր, շալեր եւ ուրիշ արժէքաւոր մետաքսեղէններ և բրդեղէններ	30	»	»

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ այն ընտանիքներուն համար որոնք երկար ժամանակի մը համար ուրիշ տեղ պիտի երթան։ Պարզապէս մթերանոցին մէջ դրուելու համար կ'ընդունուին կահեր եւ ուրիշ առանին իրեղէններ։ Մուշտակեղէններ կամ ուրիշ մանր առարկաներ պարունակող կապոցները պէտք է ամուր կերպով մը ծրարուած ըլլան և վրան տէրոջ անունը գրուած ըլլայ։ Վերոյիշեալ գիներէն զատ, կէս առ հարիւր յաւելուածական տուրք մը պիտի առնուի իբրեւ ապահովագրութիւն հրդեհի դէմ, և ասիկա՝ առարկային տիրոջը ըսած արժէքին վրայ։ 50—17

Ա. Յակոբեան
մեծ վաճառատան
Կոմպլիմենտներ
Յարգելի Օրիորդաց Մատմազելներին
Մի տաք Ձեր 30 ֆրանկը Պերա
30-40 ղուրուշ արժող ապրանքի
փոխարէն, Ա. Յակոբեանի վա-
ճառատունը որ պիտի գտնէք
ինչ ամէն խանութէ. նոր և ճա-
շակաւոր, եւ չափաւոր գիներով
ընտիր ձեռագործներ, ամէն է.ն
նպաստաւոր գիներով:
Կ. Պօլսոյ Մահմուտփաշա 12
Ցուցակաւոր յանձնարարու-
թիւնք խնդրեմ գրով յարգանօք
ուղղուելու անմիջապէս որ
ընդունի պիտի ղրկուին:
Միակ գին

ԲՈԼՈՐ ԵՐԵԽԱՅՔ ԱԿՌԱՅՑ ԿԸ ՀԱՆԵՆ

Երեխայ որոշեալ ժամանակի մը մէջ տեղի կունենայ, սակայն անոնցմէ շատերը՝ սաստիկ ցաւօք և անհանգստութեամբ կը հանեն։ Ուստի պէտք է տրուիլ մանուկներուն,

Շիշերու վրայ սոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

24

SCOTT'S EMULSION

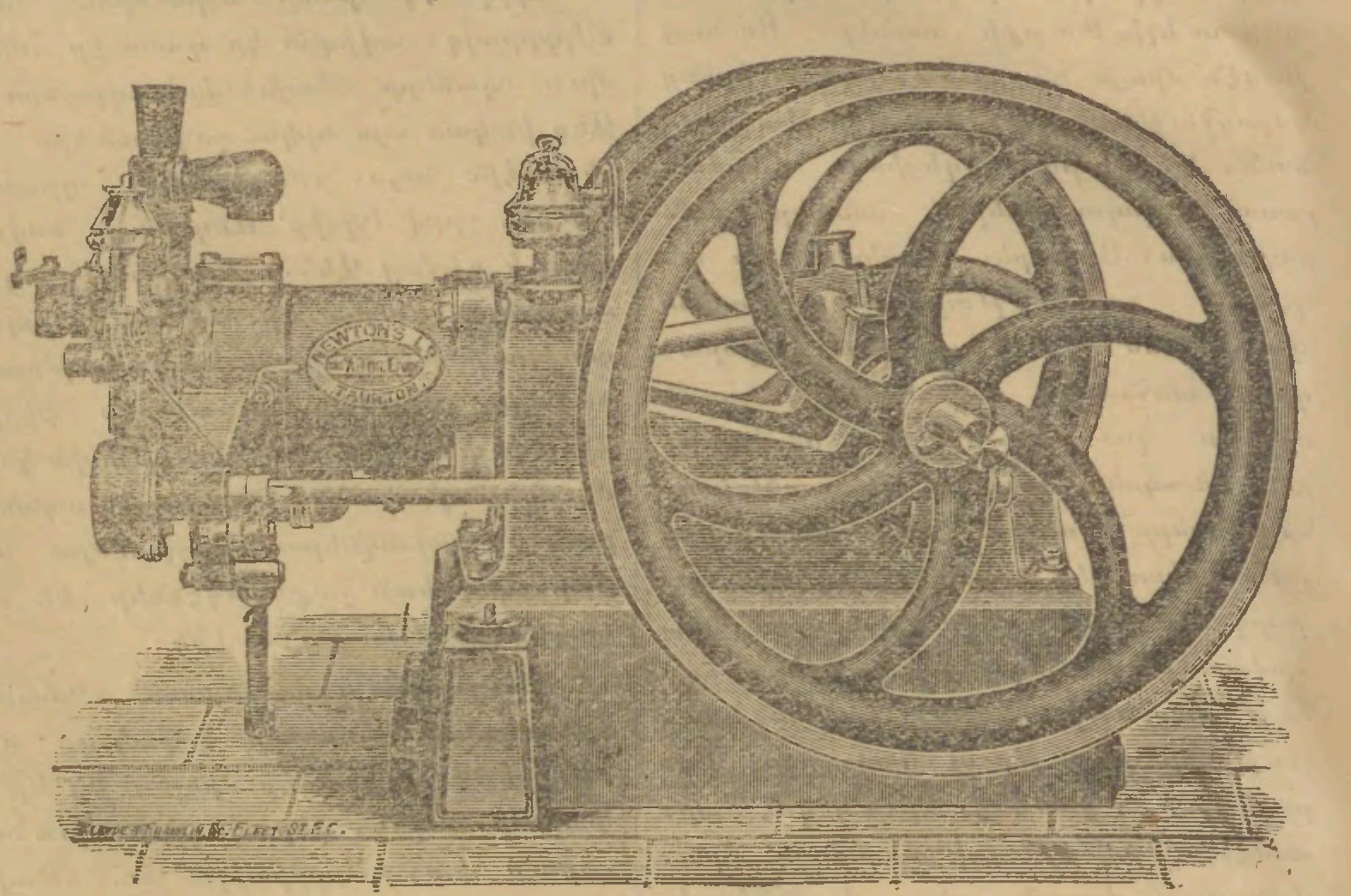
որ ակռայ հանած ատեննին՝ բոլոր ցաւերէ և աղետներէ զանոնք կը փրկէ։

ԸՍՓՕԹԻ ԽԵՂԵԴՐՈՒԹԻՒՆ

տղայական վիշտերու համար՝ շատ կարեւոր տղայական դեղ մըն է. անոնց կատարեալ առողջութիւն կուտայ և զանոնք նոյն վիճակի մէջ կը պահէ։ Ձեր զաւակները առողջ և զօրաւոր մեծնան շնորհիւ

ԸՍՓՕԹԻ ԽԵՂԵԴՐՈՒԹԵԱՆ։

Բոլոր դեղագործները և դեղավաճառները կը ծախեն։

ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

Երաշխաւորեալ անգլիական առաջնակարգ ապրանք

Քարիւղով եւ կազով ամէնէն դիւրին կերպով շարժող մեքենաներ ամէնէն ընտիրը, և ինչ որ աւելի կարեւոր է ամէնէն աժանն են։ Այդ մեքենաները մասնաւորապէս շինուած են Պաթումի քարիւղի գործածութեան համար։ Ամէն մեծութեամբ մեքենաներ կան, մէկէն մինչեւ 25 և աւելի ձիու ուժով։ Մանրամասնութեանց եւ գիներուն համար դիմել առ

ՏԵԱՐՔ ՃՈՐՃ ՊԷՑՔԸՐ ԵՒ ՈՐԴԻ
12 Խորասանճի խան, ՍԻՐՔԷՃԻ, ՊՈԼԻՍ
Միակ ներկայացուցիչ ամբողջ Տաճկաստանի։ 50—20

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ
ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԵՒ ԳԱԳՄԱՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ Թիւ 7
Սինկէրի մասնաճիւղին դիմացը

Սոյն հանրածանօթ վաճառատունը, որ երբեմն ճանչցուած էր Մ. Հիւսէյինճեան և Ընկ. անունով և 20 տարիէ ի վեր մեծ համբաւ շահած է հարսնեկան մոմերու, ծերութեան հագուստներու և գլխաւորապէս կիներու և աղջիկներու գլխարկչինութեան մէջ, այժմ անգամ աւելի ընդարձակելով իր գործերը, վերոյիշեալ վաճառատունը փոխադրուած է։

Այդ առթիւ կը ծանուցանէ պատ. հասարակութեան թէ՝ բոլորովին տարբեր եղանակով մը, եւ անհամեմատելի աժան գիներով և արդապէն կը պատրաստէ խիստ չքեղ և գեղեցիկ մոմեր կը ծախէ քօղեր, գլխարկներ, ափսէներ, ծանր քօղի անուակներ, ձեռնոցներ, երիզ, լծմանի պուքէթներ։ Նոյնպէս ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ հագուստներու ճոխ տեսակներ, սիւզէնիի, պրօտէի, ատթէն լիւզօի և օթօմանի վրայ բանուած ընտիր պրօտըրիով։

Կիներու գլխարկչինութիւնը կատարելագործելու համար ամէն ջանք, գործ դրուած է շնորհիւ առաջնակարգ մոտիսթներու եւ ճոխ ապրանքներու, որոնք կը մրցին Բերայի ամէնէն մեծ վաճառատուներուն հետ։ ԿԷՍ ԺԱՄՈՒԱՆ մէջ կը պատրաստուին եւ կը յանձնուին ամենաընտիր գլխարկներ։

Վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ծաղիկներ, փետուրներ, էկրէթ, մետաքսէ փայլուն քրէթօլլներ, ժառտիկներ, վուալներ, եւ մանչերու յատուկ ամէն տեսակ գլխարկներ, ժանեակներ, ժապաւէններ, խարճերու եւ կոտրթիւններու ճոխ տեսակներ, բօնժէ, թաֆթա, մուսլին տը սուա, սաթէն լիպէրթէ, քրէբ անկլէ, թաւիշ, ֆէյտու, կիներու եւ աղջիկներու վզնոցներ, քորսէներ, ձեռագործի ամէն տեսակ տերեւներ և զարդեղէններ, սալոններու ծաղկեայ էթաժէռներ մեծ տեսակներով պատրաստուած։

Դիմեցէք, եւ դժգոհ դուրս չպիտի ելլէք։ 50—21

ԹԵՐԹՕՆ «ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի (158

ՄԱՐՍԷԼ
ԿԱՄ
ԳԱՂՏՆԻՔ ՆՈՐ ԲԱՐԻԶԻ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

1.

Մարսէլ այս խօսքը ընելէն և նշանացի Բոլիքէնը բարեւելէն ետքը՝ բազկին սանդուղներէն վար ելաւ։ Մարսէլի դրան առջեւ հասնելուն՝ հրամանատարին դէմքին արտայայտութիւնը փոխուեցաւ, ուստի վանդը առժամապէս հեռացած ըլլալ կը թուէր։

Արդարեւ, Բոլիքէն ո՛չ միայն դէմքի նոր արտայայտութիւն մը առաւ, այլեւ բարեւեց ալ Մարսէլը. բայց այս վերջինը ատկուէն կը վախնար աղբաճանակի մը պայթումին ձայնը լսելէ։

Մարսէլ երբ վերի յարկը ելած էր, տան մէջ խորին լռութիւն մը կը տիրէր։ Ծովային սպան՝ որ յուզումէն դեփդեղին կտրած էր, դրան առջեւ կեցաւ, և ձեռքի հրաղէնը գրպանը դրաւ, բան մը՝ որ աղէկ նշան մը կը թուէր ըլլալ։

Հիմայ Մարսէլի կը մնար՝ իր ընելիք ազդեցութեամբը բոլորովին փոխել տալ հրամանատարին միտքը, և հրաղէնը գրպանը դնել տալէն ետքը հարկադրել որ պատասխանէն վար նետէ։

Բայց հոս նորէն միեւնոյն դժուարութիւնը կը ցցուէր իր աչքին առջեւ։ Առանց Քլօթիլտի կողմէ իր վկայութեանը դիմուելուն, ինչպէս կրնար այդ կնկան պաշտպանութիւնը ստանձնել։

Մանաւանդ ինչպէս պիտի կրնար իր տալիք վկայութիւնը հաշտեցնել Քլօթիլտի նախապէս ըրած խօսքերուն։ Եւ սակայն այս դերը պէտք էր ի գլուխ հանել. Մարսէլ համոզուած էր ասոր։

Այդ պահուն իր յոյսը՝ Աստուծոյ վրայ դրած էր, և անկէ կը սպասէր որ գթալով Քլօթիլտի վիճակին, զինքը ախտալի մը մէջ չձգէ։

Մարսէլ՝ բոլորովին փոխելու համար հոգեկան տրամադրութիւնը Բոլիքէնի, անոր թեւերուն մէջ նետուեցաւ, եւ իբր արտասուին բարեկամ մը, երբ մէկը տուն կարօտը կը քաշէր երկար տարիէ ի վեր, զայն իր կուրծքին վրայ սեղմեց։ Հրամանատարն ալ իր կարգին բուռական քաղաքավար եղանակով վարուեցաւ փոխադարձաբար։

—Վերջապէս եկաք, ազնիւ Բոլիքէնս, ըսաւ Մարսէլ, չէք գիտեր թէ ո՛րքան գոհ եղայ։ Այս տան մարդոց ամէնքն ալ անհամբերութեամբ ձեր գալուն կը սպասէին։

«Իմ սպասումս ալ անանց անհամբերութենէն ետ չէր մնար։ Կարելի բան չէ թէ ո՛րքան ձանձրացած էի Բարիզի մէջ Քալիֆօռնիայի մասին խօսող բարեկամ մը չգտնելուս համար։ Բարեկամս Տամինիք հոս է թէեւ, բայց ան վանականի պէս լռութիւնը սիրող մարդ մըն է։ Եւ սակայն դուք երկու տարիի չափ Խաղաղական Ովկիանոսի նաւահանգիստները գտնուեցաք և հոն տեղի վիճակին մասին ուզածնուս պէս կրնանք խօսիլ։ Բայց կը տեսնեմ որ ես իմ մասիս կը խօսիմ կոր, մինչդեռ պէտք էր որ քու արկածութիւնդ հարցնէի։ Ինչպէս կրցաք Սան-Ֆրանչիսկոյէն վերադառնալնուդ Մէքսիկայի օդին հանդուրժել։ Նիւ-Եորքէն մինչեւ Պրեսթ ինչպէս անցաւ ձեր ճամբորդութիւնը։

Հրամանատարը քիչ մը զարմացած էր որ Մարսէլ այսպէս անհարկի կերպով խօսքը կ'երկնցնէր։

—Մեր ճամբորդութիւնը շատ լաւ տեղի ունեցաւ, բարեկամս, պատասխանեց Բոլիքէն, առողջութիւնս տեղն է։ Շնորհակալ եմ ձեր իմ մասին ցոյց տուած հոգածութեանն։ Գոհ եղայ ձեզ տեսնելով։

Մարսէլ — Հապա ե՞ս։ Երբոր լուր առի թէ հրաման ընդունած էք ձեր նաւատորմիղը վերադառնալ Պրեսթ, ալ սկսայ անհամբեր ձեր ժամանման սպասել։ Օրերը կը համրէի կոր պարզապէս։

Հրամանատարը.—Ինչպէս գիտէ՞ք կոր որ հրաման ընդունած էի Բարիզ վերադառնալու։

Մարսէլ.—Տարօրինա՞կ կայ ասոր։ Ծովային նախարարութեան պաշտօնատան մէջ մէկ քանի բարեկամներ ունիմ։ Բնական չէ՞ր որ ձեր մասին տեղեկութիւն ուզէի անոնցմէ։ Բայց ընդունեցէք որ անպատշաճութիւն մը կը գործեմ կոր, որովհետեւ փոխանակ Տիկին Բոլիքէնի քով երթալով յարգանքներս մատուցանելու, հոս դրան առջեւ ձեզի կարգ մը հարցումներ կ'ընեմ։ Ձեր ժամանման պատճառած ուրախութիւնը ինծի համարձակութիւն տուած է։ Ես ալ չեմ գիտեր թէ ինչ պէտք է ընեմ. տարօրինակ է որ տեսակ անպատշաճ ընթացքներու մէջ կը գտնուիմ կոր։

Սպան չկրցաւ Մարսէլի փափաքին գոհացում չտալ, դէպի ետ քաշուելով, ճամբայ տալու Մարսէլի որ ներս մտաւ ճեմակէն։ Բայց նորէն սպային դէմքէն յայտնի կ'երեւար թէ ո՛ր աստիճան զայրոյթի մը մատնուած է։

Մարսէլի դէմքը ընդհակառակն ուրախութիւն կ'արտայայտէր։ Կը կարծէր թէ Քլօթիլտը փրկելու միջոցը գտած էր։ Սենեակէն ներս մտնելով Քլօթիլտի քով գնաց, և քաղաքավար շարժուձեւով մը բարեւեց զայն։

Հրամանատարին կինը պատուհանի գոցած եւ անոր քով աթոռի մը վրայ նստած էր, ոտքերն դէմքը տժգունած, դեղնած էր եւ ինք յուզումէն կը դողդոջէր։

(Շարունակելի)

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԷՋ «Սուրհանդակ» օրուան ամէն ժամերուն կարելի է գտնել կաղի ընկերութեան դիմացը դեղավաճառ Տրդատ էֆ. Գրիգորեանի խանութը։ Բաժանորդագրուիլ ուզողներն ալ կրնան յիշեալին դիմել։